

www.ketab.ir
آموزش جامع قرآن
(جلد ششم)

مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خواهران

گروه علمی قرآن

آموزش جامع قرآن: تهیه و تنظیم مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خواران، گروه علمی قرآن.

قم: مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خواران، مرکز نشر هاجر، ۱۴۰۰

ج: ۰۱۶۶۰۵۰۲۱ س.م.

ج: ۰۳۷۲ ۳۷۸ ۶۰۰ ۹۷۸

مسلسل: ۱۵۷۵ فاها: کتابنامه.

قرآن راهنمای آموزشی Qur'an Study and teaching

قرآن بررسی و شناخت Qur'an Surveys

مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خواران، گروه علمی قرآن

حوزه علمیه قم، مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خواران، مرکز نشر هاجر

Hozeh Elmīyeh Qom

Center management Hozeh Elmīyeh sisters, Centre Publications hajar

BP۶۵۰۲ ۲۹۷/۱۰۷ ۷۶۵۴۳۸۶

آموزش جامع قرآن (۶)

ناشر: مرکز نشر هاجر (ناشر تخصصی زن و خانواده)

تهیه و تنظیم: مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خواران / گروه علمی قرآن

نوبت چاپ: اول / زمستان ۱۴۰۰ ❀ شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه

تعداد صفحه: ۲۳۲ / رقعی ❀ چاپخانه: زلال کوثر

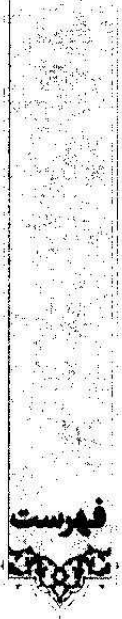
شابک: ۰-۳۷۲-۳۷۸-۶۰۰-۹۷۸ ❀ قیمت: ۵۰/۰۰۰ تومان

نشانی: قم - بلوار معلم - مجتمع ناشران - واحد ۱۱۴

تلفن: ۰۲۵-۳۱۰۱۵ پیامک: ۱۰۰۰۳۱۰۱۵

hajarpub.ir info@hajarpub.ir

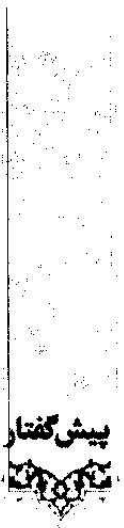

فهرست

- درس ۱ تا ۵: گزارشی اجمالی از سوره‌های مدنی ۱۱
- درس ۶ و ۷: سوره نساء (شناسه و توصیف) ۳۲
- درس ۸ و ۹: سوره نساء (آیات ۱ تا ۶) ۳۹
- درس ۱۰ و ۱۱: سوره نساء (آیات ۷ تا ۱۱) ۴۶
- درس ۱۲ و ۱۳: سوره نساء (آیات ۳۲ تا ۳۵) ۵۶
- درس ۱۴ و ۱۵: سوره نساء (آیات ۶۴ تا ۷۰) ۶۹
- درس ۱۶: سوره نساء (آیات ۵۸ تا ۶۳) ۷۹
- درس ۱۷ و ۱۸: سوره نساء (آیات ۷۷ تا ۸۴) ۸۸

- درس ۱۹ و ۲۰: سوره نساء (آیات ۹۵ تا ۱۰۰) ۱۰۲
- درس ۲۱ و ۲۲: سوره نساء (آیات ۱۲۷ تا ۱۳۰) ۱۱۳
- درس ۲۳ و ۲۴: سوره نساء (آیات ۱۳۱ تا ۱۳۵) ۱۲۴
- درس ۲۵: سوره نساء (آیات ۱۴۸ تا ۱۵۲) ۱۳۳
- درس ۲۶: سوره نور (شناسه و توصیف) ۱۴۲
- درس ۲۷ و ۲۸: سوره نور (آیات ۱ تا ۳) ۱۴۷
- درس ۲۹: سوره نور (آیات ۴ تا ۱۰) ۱۵۴
- درس ۳۰ و ۳۱: سوره نور (آیات ۱۱ تا ۲۰) ۱۶۴
- درس ۳۲: سوره نور (آیات ۲۱ و ۲۲) ۱۷۶
- درس ۳۳: سوره نور (آیات ۲۳ تا ۲۶) ۱۸۰
- درس ۳۴: سوره نور (آیات ۲۷ تا ۲۹) ۱۸۸
- درس ۳۵ و ۳۶: سوره نور (آیات ۳۰ و ۳۱) ۱۹۴
- درس ۳۷ و ۳۸: سوره نور (آیات ۳۲ و ۳۳) ۲۰۱
- درس ۳۹: سوره نور (آیات ۵۸ و ۵۹) ۲۱۱
- درس ۴۰ و ۴۱: سوره نور (آیه ۶۰ و ۶۱) ۲۱۹
- درس ۴۲: سوره نور (آیات ۶۲ تا ۶۴) ۲۲۷

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

شکر خدا را که به اینجانبان، توفیق تدوین جلد ششم از آموزش جامع را عطا فرمود تا زمینه بیشتری برای انس خود و طلاب گران قدر با کتاب هدایت الهی و قرآن عزیز ایجاد کنیم.

ضمن تشکر از همه دست اندرکاران تهیه این مجلدات و نیز اساتید معزز و گرامی که در خط مقدم فرهنگ سازی آموزه های قرآن در جامعه به ایفای نقش می پردازند و ضمن تلاش بی وقفه در امر تدریس، نظارت بر مطالب کتاب از جهت شکلی و محتوایی را نیز به خوبی انجام می دهند؛ هم چنان آماده شنیدن نظرات و پیشنهادات اساتید برای هر چه بهتر شدن این جزوات از حیث مهارتی، علمی و کاربردی هستیم.

ویژگی‌های جلد ششم از قرار زیر است:

۱. مباحث قرائت، هم چون مجلدات قبل، مهارت محور، سوره محور و مسئله محور مطرح شده و در تکمیل مباحث رسم المصحف، در این جلد به مباحث ضبط المصحف و شیوه علامت گذاری در قرآن خواهیم پرداخت. این مباحث نیز هم چون مباحث گذشته، برای اولین بار به این صورت ارائه شده و برای تکمیل و بهتر شدن آن، قطعا تجارت ارزنده اساتید، چراغ راه ما خواهد بود. از این جهت استدعا دارد که پیشنهادها و تجربه های خویش را که در خلال تدریس این مطالب به دست می آورید، از گروه مؤلفان دریغ نکنید.

۲. به دلیل اهمیت بحث ضبط المصحف، تلاش شد تا صفحات قرآن ارائه شده قبل از درس ها، متناسب با همان شیوه ای باشد که در درس ها تدریس می شود. ضمن پوزش از کیفیت پایین برخی صفحات (که به دلیل استفاده از عکس می باشد) از اساتید محترم تقاضای می شود، ضمن تأکید بر قرائت از روی همان مصحف ویژه (ونه از قرآن دیگر)، مثال های بیشتری از نکات درس را در این مصحف ها یافته و طلاب را در قرائت از روی این مصحف و آشنایی با شیوه علامت گذاری آن ها توانمند سازید.

۳. در این مجلد، با ارائه برخی از سوره های مدنی، پیگیر جامعه سازی قرآن در مدینه خواهیم بود، هر چند به دلیل محدودیت حجم، متأسفانه از محضر بسیاری از سوره های روشن گر مدنی محروم شدیم؛ اما با انتخاب دو سوره مهم و مرتبط با جامعه بانوان، تلاش کردیم که معارف این سوره ها را مرور کنیم. از طرف دیگر در ابتدای این جزوه، خلاصه ای از معظم سوره های مدنی ارائه شد، تا در حد وسع و امکان خود، با این سوره ها آشنا شویم.

۴. جلد ششم آموزش جامع در حجم سه واحد درسی و برای هر هفته سه جلسه؛ و به مدت ۴۸ جلسه یک ساعته تدوین شده است. با توجه به احتمال تعطیلی برخی روزها، ۶ جلسه از این تعداد کم شده و در نتیجه مباحث این جلد در ۴۲ درس.

تنظیم شده است. تأکید می‌شود، در صورت عدم اختصاص ساعات مورد نظر به این درس، اهداف تربیتی، انگیزشی و آموزشی طرح دچار نقص می‌شود. از استادان محترم و مسئولان آموزشی مدارس تقاضا می‌کنیم با برنامه‌ریزی مناسب، زمینه برگزاری حداکثر جلسات را فراهم کنند.

۵. در جزوه پیش‌رو همانند جلد چهارم و پنجم، زمان قرائت در جلسه درس، ۱۵ دقیقه و ۳۵ دقیقه به مباحث ترجمه و تفسیر اختصاص دارد.

۶. برای این‌که طلاب محترم با آرامش بیشتری به تأمل و تدبر در معارف سوره پرداخته، فرصت بیشتری برای بحث و ارائه و گفتگو در مورد درس‌ها ایجاد شده و انسجام مباحث تقویت شود، حجم برخی از درس‌ها برای دو جلسه تنظیم شده است. از اساتید محترم انتظار می‌رود این درس‌ها را به نحو شایسته‌ای تقسیم و تنظیم کنند. به این منظور مناسب است:

اولاً. در هر دو جلسه، بخش قرائت اجرا و در صورت لزوم تکرار شود.
ثانیا. آموزه‌های زندگی به تناسب تقسیم موضوعات دو جلسه نیز تقسیم شوند.
به این صورت که آموزه‌های متناسب با مطالب هر جلسه در همان جلسه مطرح شود.

۷. در درس‌هایی که به شناسه سوره‌ها اختصاص دارد، به اساتید توصیه می‌شود کل سوره را با ویدئو پروژکتور یا قرآن مکتوب، در معرض دید طلاب قرار داده و گزارش اجمالی سوره را با آیات متناظر تطبیق دهند تا از طریق ارتباط چشمی، فهم منسجم سوره برای طلاب تسهیل شود.

۸. آزمون درس قرائت سوره، طبق نظام‌نامه آموزش قرآن سطح دو حوزه‌های علمیه خواهران، همانند جلد چهارم و پنجم، برگزار می‌شود. یعنی علاوه بر آزمون عملی و کسب مهارت قرائت آیات هر درس که در طول ترم و در آخر ترم گرفته می‌شود، دو نمره از آزمون کتبی آخر ترم نیز به مباحث تئوری بیان شده در بخش قرائت سوره اختصاص دارد.

۹. در مباحث تفسیری، فرائض تفسیری و علوم قرآنی، مقداری از متن درس به صورت عربی و از منابع اصلی ارائه شده است. هدف از این کار، آشنایی بیشتر طلاب با متون اصلی و منابع تفسیری است. ان شاء الله در جلد ششم، مقدار متن های عربی بیشتر خواهد شد. برای بهره برداری بیشتر از این متون، توصیه های زیر به طلاب و اساتید ضروری است:

الف. طلاب عزیز! تا حد امکان از نوشتن ترجمه و اعراب گذاری در متن خودداری کنید و تلاش کنید با خواندن و فهمیدن عبارات عربی آشنا شوید. در نهایت، سعی کنید فقط ترجمه یا اعراب کلماتی را که در خواندن و فهمیدن آن مشکل دارید بنویسید. توجه دارید که نوشتن ترجمه یا اعراب گذاری در متن، حافظه را کند و سرعت ملکه شدن خواندن صحیح، درک مطلب و ترجمه دقیق را به تأخیر می اندازد. پیشنهاد می کنیم مطالب را در پانویس یا حاشیه با مداد نوشته و بعد از ثبت ذهنی پاک کنید.

ب. اساتید محترم! به جهت این که برخی از این متون، دارای ترجمه فارسی نیستند، برخی کلمات مشکل را در پاورقی ترجمه کرده ایم. شما می توانید با مطالعه قبلی، کلمات دیگری را هم که نیاز به ترجمه و توضیح دارد، به همین شیوه (در پاورقی) برای طلاب بازگو کنید و برنوشتن ترجمه و اعراب گذاری در متن کتاب، نظارت کنید.

۱۰. طبق تأکیدات اساتید و اهداف متعالی این شیوه آموزش و با توجه به تجربیات گذشته و انس طلاب با روش فهم معارف سوره های قرآن به روش آموزش جامع، اساتید محترم می بایست، در سه ترم دوم (آموزش قرآن ۴ تا ۶) ارائه برخی از مطالب تفسیری و فرائض تفسیری را به عهده طلاب بگذارند. این کار علاوه بر ایجاد فرصت بیشتر و تنوع در کلاس، موجب آمادگی ایشان و کسب مهارت های تفسیرگویی می شود. از این رو طبق مصوبات نظام نامه، مقداری از نمره عمل کردی طلاب به همین بخش مربوط است و اساتید محترم با برنامه ریزی مناسب، زمینه

ارائه مطالب تفسیری و فراتفسیری درس‌ها را به صورت مساوی بین طلاب ایجاد کرده تا برای اختصاص نمره به ایشان با مشکلی مواجه نشوند.

۱۱. اختصاص زمان بیشتر در کلاس به مباحث تفسیری، نباید اهمیت قرائت روزانه و مداوم قرآن را فروکاهد. به ویژه در درس‌هایی که در دو جلسه ارائه می‌شود، نباید از قرائت روزانه در هر جلسه غافل شد. علاوه بر این که از اساتید محترم خواهش مندیم ضمن اجرای دقیق قرائت روزانه در کلاس، با سفارش و هم‌چنین نظارت بر قرائت روزانه طلاب (حتی در روزهایی که درس قرآن برگزار نمی‌شود) و هم‌چنین تشویق ایشان به حفظ آیات، لذت انس دائمی با قرآن را به کام ایشان بچشانند.

۱۲. برای اجرای صحیح قرائت در پنج جلسه اول به این نکته توجه فرمایید که: خلاصه تمام ۲۶ سوره مدنی را در یک سیاق و بدون تفکیک ارائه دادیم تا انسجام و سیر تحولی این سوره‌ها از دید خوانندگان مخفی نماند. اما اساتید محترم به فراخور حال و تنظیمی که می‌فرمایند، در هر جلسه تعدادی از این سوره‌ها را بیان کرده و حتی المقدور، با ارائه کل آیات (با ویدئو پروژکتور و یا تاکیید بر نگاه کردن طلاب بر صفحات مصحف شریف) انسجام مطالب سوره را در ذهن ایشان سبب شوند. به همین نسبت، قرائت برخی از آیات سوره‌های مطرح شده را نیز در کنار بیان معارف خلاصه این سوره‌ها در دستور کار قرار داده تا به هدف تمرین و مهارت‌افزایی قرائت نیز در پنج درس اول نائل آییم.

در پایان، همانند همیشه دست یاری به سوی همه کارشناسان و اساتید محترم گشوده و مشتاقانه پذیرای پیشنهادات، انتقادات و مشورت‌های ارزنده شما هستیم تا این شیوه جدید آموزشی که مأخوذ از سیره نبوی ﷺ است به کمال رسیده و سهم عمده‌ای از انس با قرآن در جامعه را به دوش بکشد.

و من الله التوفیق

«گروه مؤلفان» ۱۴۰۰/۰۹/۲۵